

SP-debatt om Syrien

- november 2013

Innehåll

Introduktion	1
Peter Widén: Vi hoppas på eld upphör i Syrien – kort svar till Ronny	2
Martin Fahlgren: Väl underbyggt om Syrien – utförligt svar till Ronny	3
Peter Widén: Hopp för det plågade Syrien?	9
Stig Eriksson: Bloggare om Tariq Ali, Syrien, Polen och Vietnam.....	10
Martin Fahlgren: Inför eventuella Syrien-förhandlingar: Om kompromisser.....	11

Introduktion

Under de senaste månaderna har utvecklingen i Syrien tagit en vändning som var mycket svår att förutse i somras. Det som igångsatte förändringsprocessen var gasattacken i förortsområdet Ghouta utanför Damaskus 21 augusti. Oppositionen skyllde omedelbart på Assad, som givetvis nekade och i stället sade att det var oppositionen som var skyldig.

Obama hade tidigare sagt att om Assar-regimen använde kemiska vapen, då skulle USA ingripa militärt. Nu bestämde sig USA snabbt för att det var Assad-regimen som utfört attacken och började skramla med vapnen. Krigsfartyg, inklusive hangarfartyg omdirigerades till området. Storbritannien och Frankrike lovade att ställa upp i en bestraffningsattack mot Syrien.

Men snart började problemen. Parlamentet i Storbritannien röstade mot brittiskt deltagande, vilket tvingade brittiska regeringen att backa ur. Även i USA visade det sig att majoriteten av opinionen var misstänksam mot bevisen för Assads skuld och emot en amerikansk militär attack. Inte heller Obama visade någon större entusiasm.

Då kom Ryssland som en räddande ängel med förslaget att man skulle förstöra Assad-regimens kemiska vapen, vilket Assad gick med på. Obama fick således chansen att rädda ansiktet. Han svarade positivt på initiativet och drog tillbaka attackhotet. I stället började man en kampanj för att få till stånd förhandlingar. Dessa initiativ bemöttes till en början negativt från oppositionshåll. Men efter påtryckningar från stormakterna gick i mitten av november den viktigaste politiska paraplyorganisationen, Syriska nationella kommittén (SNC), med på förhandlingar. Dessa som kallas Genève 2, ska preliminärt inledas i mitten av december. Men fortfarande är många (särskilt islamister) emot förhandlingar, och eftersom det är oklart vilken förankring SNC har inne i Syrien, så återstår att se om det ska lyckas. Under tiden har Assad-styrkorna haft vissa militära framgångar, samtidigt som det finns starka spänningar mellan olika milisstyrkor, vilket lett till väpnade strider främst mellan mer extrema islamister och övriga delar av Fria syriska armén, men även mellan olika jihadistfraktioner. Detta försämrar givetvis utsikterna för den väpnade kampen mot Assad.

Det finns mycket mer att säga om denna utveckling, men det får anstå till ett annat tillfälle. Det som denna artikelsamling handlar om är den debatt som den nya utvecklingen inspirerade till i Socialistiska Partiet, där det följande sedan länge finns 2-3 olika linjer om hur man ska förhålla sig till upproret i Syrien.

För den som inte följt den tidigare debatten, eller som vill uppfriska minnet följer här ett urval på tidigare artikelsamlingar (i tidsföljd). I dem finns ytterligare hänvisningar till andra texter.

Martin Fahlgren m fl: [Syrien – kommenterad artikelsamling](#) (januari 2013)

Martin Fahlgren m fl: [Syriendebatt vintern 2013](#) (mars 2013)

Martin Fahlgren: [Till Tariq Alis försvar. Om Kildén/Åsmans attack på Tariq Ali](#) (26/10 2013)

Martin Fahlgren m fl: [Syrien och Socialistiska Partiet](#) (november 2013)

Av artikelsamlingarna ovan är den fjärde av speciellt intresse, eftersom den också innehåller en redogörelse för hur debatten förts i SP.

Debatten som rör Tariq Ali (3:e texten tas inte upp nedan, utan den kommer att tas upp i en annan artikel som publiceras inom kort (inom 1 vecka).

Om de ingående texterna

Bara en (1) av de följande texterna har tidigare publicerats i tryckt form. Av de övriga så har de flesta publicerats i diverse epostlistor (även om flera av den är uppdaterade nedan). Några har också publicerats på *Internationalens* Debatt-sida på Internet.

Den första texten en kortfattad polemik mot en tidigare *Internationalen*-artikel av Ronny Åkerberg. Den andra artikeln är också en (betydligt utförligare) kritik mot Ronny Å:s artikel (där citeras hela RÅ-artikeln bit för bit och kommenteras).

De övriga artiklarna handlar huvudsakligen om frågor som har med eventuella förhandlingar att göra och innehåller en del polemik som har uppstått i kölvattnet till detta.

Artiklarna är en del i en levande debatt. Vi som skrivit artiklarna är samtliga överens om att den linje som SP fört när det gäller Syrien i vissa avseenden har varit felaktig och att detta blir särskilt tydligt nu, när det finns en möjlighet att få till stånd ett eldupphör och få ett slut på dödandet och det lidande som håller på att slita sönder Syrien och de människor som bor där.

Givetvis är inte debatten slut med detta. Det finns fortfarande mycket som behöver utredas närmare. Därför kommer diskussionen om olika aspekter av Syrien-frågan att fortsätta.

Martin F 2013-11-19

Peter Widén: Vi hoppas på eld upphör i Syrien – kort svar till Ronny

Publicerad i *Internationalen* 8 november 2013.

Ronny Åkerberg [i [Dåligt underbyggt om Syrien](#)] tycker att vi som hoppas på eld upphör i Syrien är sekterister som med floskler döljer våra dåligt underbyggda föreställningar. Låt oss säga så här: Jag är övertygad om att om de demokratiska och sociala förändringar som i alla fall jag vill se i Mellanöstern och Nordafrika ska se dagens ljus, så krävs en politisk formering av arbetande och fattiga människor på demokratiskt socialistisk grund. Det nuvarande läget i Egypten och Libyen visar vad frånvaron av en sådan de arbetande och fattigas självständiga och klassmedvetna organisering leder till. I Egypten sluter en del av arbetarklassen och fattigfolket upp bakom Muslimska Brödrskapet. En annan del bakom militären. När dessutom samhällena är infekterade av religiös sekterism som ställer fattiga mot fattiga då är det väl ganska solklart att en klassmedveten arbetarorganisering är en förutsättning för framsteg över huvudtaget. Vi vill inte se arbetare och fattiga som fotsoldater åt olika borgerliga fraktioner och islamistiska borgerliga populister (Hamas, Hizbollah, Muslimska Brödrskapet) eller jihadisterna av den typ som idag dominerar den militära slagstyrkan på oppositionssidan i Syrien.

Kraven på demokratiska förändringar som restes i Tunisien, på Tahrirtorget, och i Damaskus för två år sedan är naturligtvis hörnstenar i förändringsprocessen. Men jag hävdar att krav på demokratiska rättigheter och verkliga sociala förbättringar inte kommer att ros i land om inte arbetare och fattiga organiserar sej oberoende av olika borgerliga krafter.

Skillnaden mellan oss och Ronny är alltså inte att vi inte stöder demokratiska eller begränsade dagskrav. Skillnaden är att Ronny sätter upp en mur mellan denna kamp och kampen för arbetarnas styre. Den sistnämnda står inte på dagordningen säger Ronny. Vi hävdar att kampen måste nå dit om de demokratiska kraven ska kunna säkras. Socialistiska arbetarklasskrafter är mycket svaga i dagens Syrien. Slut på skjutandet är en förutsättning för att de ska kunna växa.

Ronny vet att vi alla hälsade massprotesterna mot Assadregimen för två år sedan med glädje. Han vet att vi fördömer Irans och Rysslands stöd till regimen. Men jag finner det nästan otroligt att man kan undgå att se att konflikten ändrat karaktär. Med Qatars och Saudiarabiens inträde på scenen. Med USAs, Englands, Frankrikes och Turkiets strävanden. Med al Qaidas och andra jihadisternas allt mer tunga roll som medvetet försöker dra in Syrien i den reaktionära

sekteristiska konflikten mellan sunni och shia. Vilket i sin tur lett till att alawiter och kristna alltmer slutit upp bakom regimen.

Min fråga till Ronny blir:

Ökar möjligheten till kamp för demokratiska och sociala förändringar liksom möjligheten till att organisera arbetare och fattiga gemensamt oavsett religion om Assadregimen tvingas upphöra med flyganfall och granatterror?

Att ställa frågan är att besvara den. Men Ronny verkar tycka annorlunda. Fortsatt krig ligger i den demokratiska kampens intresse verkar han tycka. De miljoner syrier som flytt, som dör på Medelhavet, som framlever sina dagar och nätter i skräck för regimen bombardemang och oppositionsjihadisternas terror tycker kanske annorlunda.

Ser inte Ronny att kriget i sig idag skapar ett outhärdligt lidande och minskar möjligheten för demokratiska och sociala framsteg för varje dag. Och om en vapenvila skulle proklamerats, kommer Ronny Åkerberg då att gå emot den?

Peter Widén

Martin Fahlgren: Väl underbyggt om Syrien – utförligt svar till Ronny

Även publicerad på *Internationalens* Internetbaserade debattsida 18/11.

I sin artikel i *Internationalen* 8/11 (se ovan) ger Peter Widén kortfattat svar på Ronny Åkerbergs (RÅ) artikel [Dåligt underbyggt om Syrien](#) i numret innan.

Peter W koncentrerar sig på några av debattens kärnfrågor, men det begränsade tidningsutrymmet gjorde det omöjligt att gå in på detaljer. På nätet finns dock inga sådana restriktioner och därför går jag här igenom hela artikeln utförligt, punkt för punkt. Jag citerar ett eller ett par stycken i taget och kommenterar dessa. Hela RÅ:s artikel citeras nedan (bit för bit), så det är inte nödvändigt att rådfråga originalet.

RÅ: De fem Syriendebattörerna i *Internationalen* fortsätter att försvara sitt avståndstagande från den syriska revolutionen, nu med hänvisning till teorin om den permanenta revolutionen. Som om Marx och Engels 1848 och Trotsky 1905 eller 1917 skulle ställt sig vid sidan av folkresningarna och fördömt dem för att istället förespråka en renare, bättre och fredligare revolution.

Kommentar: Ronny hävdar att vi tar avstånd från syriska revolutionen ”med hänvisning till teorin om den permanenta revolutionen”. Fel! Det vi skrev om den permanenta revolutionen hade *inget* att göra med ställningstaganden för/emot resningar, utan var föranlett av att Ronny i sin förra artikel gett uttryck för en stadiesyn på revolutionen och att det leder till en felaktig politisk inriktning. Att det var detta kritiken gällde, det ignorerar RÅ helt.

Och att jämföra upproret i Syrien med 1905 och 1917 års uppror i Ryssland är att verkligen strunta i klassinnehåll – i Ryssland spelade arbetarklassen och dess partier en stor/avgörande roll – 1917 tog t o m arbetarklassen makten. Det är minst sagt magstarkt att jämföra detta med Syrien, där det knappt finns någon socialistisk arbetarrörelse överhuvudtaget och där den överväldigande majoriteten av de väpnade grupperna leds av islamister (mer om det nedan).

Den permanenta revolutionens teori har inget att göra med stöd eller inte för uppror. Den handlar i stället om strategi, dvs den grundläggande inriktningen av politiken, de principer som ligger till grund för utformning av politiken.

En vanlig definition av strategi kontra taktik är ”taktik är konsten att vinna ett slag, strategi är konsten att vinna ett krig”. (Wikipedia)

Den permanenta revolutionens teori löser inte i sig några taktiska problem, men pekar ut färdriktningen, vilka element som kan/bör ingå i en revolutionär politik och vilka blindskär som man måste försöka undvika (det gäller i synnerhet sådant som binder upp ett uppror till borgerliga krafter).

Och – det är närmast genant att behöva påpeka det: permanent revolution betyder *inte* socialistisk revolution genast, utan det handlar om att se revolutionen som en process som mycket väl kan börja med en kamp för ekonomiska eller demokratiska krav, men där socialister strävar efter att fördjupa kampen och i synnerhet vägrar binda upp sig till politiska projekt som innebär att kampen måste hållas inom ”demokratiska” ramar. Det innebär också att sätta klassaspekter i fokus (speciellt vända sig till arbetare och fattigbönder, och att bekämpa sådant som splittrar de arbetande klasserna, såsom religiös sekterism, rasism, nationalism riktad mot andra nationaliteter osv).

En annan viktig aspekt som utgör en hörnsten i den permanenta revolutionen är insikten att – i s k underutvecklade länder – inga demokratiska och sociala framsteg kan säkras om inte revolutionen fördjupas och till slut övergår i en socialistisk revolution. Situationen i Venezuela är här ett bra exempel. Här har man tagit ett långt steg framåt, ändå så kan inte Venezuela stå kvar där det står nu – det måste förr eller senare gå vidare eller gå tillbaka.

F ö är det inte särskilt troligt att det vid seger för upproret i Syrien, skulle uppstå en situation liknande den i Venezuela. I stället är risken mycket stor att reaktionära krafter tar över, främst islamister (dit räknar jag inte bara jihadister, utan även Muslimska brödrskapet).

Eftersom frågan om den permanenta revolutionens betydelse redan behandlats ganska utförligt i ett tidigare svar till Benny Å så går jag här inte in närmare på den saken (se ”Tillägg om permanenta revolutionen” efter själva artikeln nedan).

F ö så noterar jag att på RÅ:s egen blogg (Röda Malmö) hade hans artikel den längre rubriken: ”Dåligt underbyggt om Syrien ... felaktig framställning av teorin om permanent revolution” (hänvisningen till permanenta revolutionen var struken i *Internationalen*). Men någon alternativ ”framställning” av teorin ger inte RÅ, utan hänvisningen förblir en tom fras. Eftersom han så kategoriskt avvisar vår syn på det hela, borde han rimligtvis redovisa sin egen motversion och förklara hur den skiljer sig från vår. Det skulle göra debatten mer meningsfull.

RÅ: ”Vi är för stöd till socialister även under nuvarande upprorsfas...”, skriver de fem. Men de syriska revolutionära socialisterna följer inte alls er sekteristiska linje utan deltar efter förmoda i revolutionen, den revolution som ni inte ens vill kalla för revolution.

Dessa syriska revolutionärer har till skillnad från er insett att man måste stå på upprorets sida och slåss aktivt för revolutionens målsättningar om man ska ha några som helst utsikter att vinna politiskt inflytande, för att inte tala om att någon gång kunna leda revolutionen i en socialistisk riktning.

Kommentar: Är inte RÅ för stöd till socialister även under nuvarande fas? Vad har det med sekterism att göra – anser RÅ att socialism är sekteristiskt? Vem har sagt att man inte ska delta i all kamp som är progressiv (däremot ska vi inte delta i t ex aktioner som innebär fördrivning av kristna eller alawiter – sådant är det vår plikt att bekämpa)? Vem har sagt att vi inte skulle ”stå på upprorets sida”, men med det förbehållet att vi inte vill stödja sådant som är reaktionärt (t ex sharia-lagstiftning)?

Och vilka är egentligen ”revolutionens målsättningar”? Även här gäller det att inse att olika delar av oppositionen har olika målsättningar – al Nusra och ISIS har t ex reaktionära mål som våra kamrater absolut inte kan slåss för, utan måste hårt bekämpa. Muslimska brödrskapet har andra liknande mål, även om de inte är lika extrema som jihadisterna. Inte heller de är särskilt trevliga för en sekulär demokrat, och i synnerhet inte för en socialist. Spelar sådant

någon roll för RÅ? För mig är det av stor vikt och det borde alla socialister ta på allvar. Annars är risken betydande att våra kamrater blir kanonmat åt islamisterna. Har RÅ störtandet av shahen i minnet? Shahen störtades till stor del av sekulära, progressiva krafter, men de islamistiska mullorna med Khomeini i spetsen kapade revolutionen och införde en islamistisk diktatur, med grym sharialagstiftning (t o m barn avrättas). Vi ska väl inte bidra till en sådan utveckling eller?

RÅ: Det "tragiska" i sammanhanget är ert sätt att ställa väpnad och icke-väpnad kamp mot varandra. I er framställning är den väpnade kampen något som tränger undan och förstör andra kampformer. I verkligheten är det precis tvärtom. Den väpnade kampen växte fram som ett nödvändigt självförsvar för att skydda masskampen, skydda massdemonstrationer och massmöten mot Assads väpnade mördare.

Kommentar: RÅ hävdar således att väpnad kamp och andra kampformer inte står i motsättning till varandra, utan tvärtom kompletterar varandra. Här är RÅ ute och cyklar. Det är inte bara så att väpnade strider ofta omöjliggör annan kamp, förstör infrastruktur och ger svårare levnadsvillkor, utan krig har också en mer långsiktig negativ inverkan på människorna och hela samhället.

Tänk en smula på inbördeskrigets konsekvenser för den ryska revolutionen. Inbördeskriget var en av de viktigaste faktorerna som betingade revolutionens urartning. Det ledde till svält, massdöd, krigsinvalidier, sönderslagen infrastruktur, ekonomisk kris, sovjeterna slutade att fungera demokratiskt, arbetarklassens decimerades, stora förluster av revolutionär kader osv. För att inte tala om att brutala krig förstör människors psyke (de förråas, får bestående psykiska problem osv).

Att inte inse, eller blunda för, att ett långdraget inbördeskrig får sådana konsekvenser, det är att sakna förståelse för inbördeskrigets inneboende dynamik. Det är våldsfixering, militaristisk avvikelser och har inget med marxism att göra.

RÅ: Era anklagelser mot den väpnade kampen blir desto absurdare som revolutionärerna aldrig har haft något val. Det handlar om soldater i regeringsarmén som hoppat av därför att de vägrat skjuta på folket. Ni vill, absurt nog, närmast framställa dessa hjältar som revolutionens dödgrävare.

Kommentar: Vi har överhuvudtaget inte diskuterat frågan om den väpnade kampen till en början var nödvändig eller inte, utan den fråga vi försöker resa är att vi anser att utvecklingen NU har gått därhän att det blir allt viktigare att få slut på dödandet, att få stopp på kriget.

Vi har heller inte framställt desertörer från regeringsarmén som "revolutionens dödgrävare" – varifrån har RÅ fått det? Det vi syftade på när vi tog upp avhoppet från Assad var inte de vanliga fotsoldaterna, utan *höga militärer* och att sådana knappast bör betraktas som tillförlitliga, progressiva, sekulära, demokratiskt sinnade företrädare för "folket", utan att de flesta av dem är borgare som representerar andra fraktioner av borgarklassen än Assad. Många av dem är också knutna till utländsk imperialism. Det skulle vara intressant om RÅ själv kunde berätta vad han anser om dessa figurer. Är de att lita på? Är det dom som vi ska hjälpa till med att föra till makten?

Det skulle dessutom vara mycket vunnit om RÅ utgick från vad vi verkligen sagt i stället för att göra sina egna mer eller mindre långsökta tolkningar.

RÅ: Ni utger er för att vara förespråkare för en "fredlig" utveckling som revolutionen tydligen lägger hinder i vägen för. Det ni inte skriver om är att den vapenvila som ni förespråkar förutsätter att Assadregimen har en helt annan karaktär än vad den i verkligheten har. Assadregimen kommer att använda varje "vapenvila" för att fortsätta folkmordet.

Kommentar: Detta är ett märkligt resonemang. Skulle Assadregimens karaktär göra en vapenvila omöjlig? Vad vet RÅ om den saken? Ansluter sig RÅ till tesen att Assad är ett omänskligt "monster", inte en representant för en del av borgarklassen i Syrien? "Monster"-teorin ger jag inte mycket för, den är omarxistisk och förklarar ingenting. Den passar bättre en borgerlig liberal, som alltid överdriver enskilda personers roll.

Kommer Assad att fortsätta att kriga även efter en vapenvila? Varför skulle han göra det? För att han är ett "monster"? Om en vapenvila inträder så kommer säkert "omvärlden" verka för att vapenvilan efterlevs. Och Ryssland kan tvingas att stoppa sina vapenleveranser till Assad. Vad besitter RÅ för fakta och insikter som berättigar påståendet att en vapenvila är omöjlig? Nej, detta var verkligen ett dåligt argument.

Rent militärt befinner sig inbördeskriget idag i ett dödläge, dvs ingen sida ser ut att kunna vinna inom överskådlig tid. Det är just det som gör en vapenvila möjlig. Och en vapenvila skulle också göra det möjligt att mycket bättre kontrollera vapentillförseln till alla sidor. Därmed inte sagt att det inte skulle förekomma brott mot vapenvilan, men krigshandlingar under sådana betingelser kommer säkerligen ha mindre omfattning än nu.

Om däremot styrkeförhållandena på slagfältet kraftigt förändras, så att en av sidorna får klart övertag, då kommer inte någon vapenvila kunna genomdrivas, utan den segrande sidan kommer att slutföra striden. Idag ser det inte ut som om oppositionen är på frammarsch, utan den har stora problem och interna motsättningar. Så risken är stor att det är den som bryter samman först om striderna fortsätter – fast det skulle med allra största sannolikhet leda till att landet splittras upp och hamna i olika milisers händer, med fortsatta strider som kan pågå i många år – se bara hur det ser ut i Irak idag.

Och så till slut: Givetvis kommer Assadregimen – om man inte snabbt blir av med Assad – att försöka använda en eventuell vapenvila för att stärka sin ställning, men det kan ju även oppositionen försöka göra. Däremot är det svårt att se hur ett folkmord ska gå till under en vapenvila, där oppositionen har kontroll över de områden som den förfogar över när vapenvilan träder i kraft och när "det internationella samfundet" övervakar att vapenvilan hålls. Det betyder också att Assads säkerhetspolis inte kan verka fritt. Under aktuella krigsförhållanden kan den arbeta mycket friare och utan insyn i de områden som den kontrollerar.

Hur kan det komma sig att de som förespåkar fortsatt inbördeskrig ser så svåra problem med en vapenvila, att den omöjlig kan lyckas, eftersom den skulle ge Assad fritt spelrum, att han skulle göra sig och så osv.... Det är ju bara vilda spekulationer. Vad Assad (eller hans efterträdare) kommer att – eller *kan* – göra beror på en mängd faktorer som vi nu inte kan veta något om. Den som ändå tvärsäkert uttalar sig om sådana frågor pratar i nattmössan.

Under en vapenvila så kommer kampen att föras i andra former än under den väpnade kampen (även om en del jihadister kommer att vägra underordna sig vapenvilan). Vad som sedan händer beror givetvis både på vad vapenvilan innehåller och på hur de inblandade parterna agerar därefter.

Att det inte blir lätt, det är självklart. Men är det bättre att fortsätta väpnade kampen till det bittra slutet? Ja, om man är ute efter martyrer, då kan det vara en bra idé, men om man bryr sig om det syrisk folket och dess framtid, då är det ett uselt alternativ med tanke på hur verkligheten ser ut.

RÅ: Er linje om vapenvila kraschar mot denna verklighet. Det ni hoppas på är en "vapenvila" som imperialistmakterna USA och Ryssland försöker få ihop för att kväsa upproret. Omvärldens vapenembargo slår ensidigt mot de demokratiska rebellerna och ni vill underblåsa detta. Om ni varit socialister i Syrien hade ni inte haft skuggan av en chans att få till någon "permanent revolution", ni hade knappast gjort någon succé hos det upproriska folket.

Ert tal om att "kämpa tillsammans mot överhet och imperialism" är i mina ögon bara en floskel som döljer ihålligheten i era dåligt underbyggda föreställningar om kampen i Syrien.

Kommentar: Om nu RÅ menar att "omvärldens vapenembargo slår ensidigt mot de demokratiska rebellerna", på vilket sätt skulle då de "demokratiska rebellernas" ställning försvagas av en vapenvila? Tvärtom, en vapenvila skulle ju minska behovet av vapen. Så det skulle i själva verket stärka de dåligt beväpnade demokratiska strömningarnas ställning. Vapnen skulle inte längre hela tiden bestämma.

I sammanhanget borde det vara på sin plats att RÅ preciserar vad han menar med "de demokratiska rebellerna"? Vilka är dom? Enligt seriösa Syrien-kännare domineras de krigförande rebellerna av islamister och de flesta av dem är knappast intresserade av någon borgerlig demokrati – och det gäller inte bara de öppet demokratifientliga fundamentalistgrupperna, utan även en viktig grupp som Muslimska brödrskapet. Som Aron Lund skriver:

Under två års krig har nya ledare trätt fram bland rebellerna inne i Syrien. Politisk makt växer, som bekant, ur gevärspipan, och aldrig är det tydligare än under brinnande inbördeskrig. De män som håller i geväret verkar varken intresserade av något liberalt statsskick eller av att ta order från Washington. (e-tuna-kuriren 3/10 2013)

Det finns en hel del sekulära aktivister bland exilpolitikerna och inom Syriens fredliga oppositionsrörelser, men det väpnade motståndet är generellt sett religiöst och konservativt, i likhet med de fattiga landsbygdsmiljöer där revolutionen haft sitt starkaste stöd. (SvD 8/8 2013)

Håller RÅ med om detta? Eller anser han att Lund har fel? I så fall, ge trovärdiga källor som visar det.

I detta sammanhang bör förstås också problemet med jihadisterna ses. Anser RÅ att oppositionen bör bilda gemensam front med dem mot Assad och ta upp striden mot dem först efter upproret segrat? Eller är det nödvändigt att slåss mot dem redan idag? Det senare alternativet gör inte att förutsättningarna för en militär seger för upproret blir särskilt gynnsamma. Och det första?

När det gäller USA och Ryssland så bör det betonas att de inte alls har samma intressen i Syrien. Obama vill få bort Assad och ersätta honom med imperialistlakejer knutna till USA. Putin vill ha kvar en fot i Syrien och i största möjliga mån hålla västmakterna utanför (för att uppnå detta är de mer än villiga att offra Assad).

Det USA och Ryssland förmodligen är överens om, det är att bekämpa jihadisterna, eftersom de leder till problem för båda stormakterna. Det är *en* anledning till att både Obama och Putin vill få slut på kriget.

RÅ skriver att imperialistmakterna vill få till stånd vapenvila för att "kväsa upproret". Betyder det att RÅ tror att upproret står på randen till en militär seger? Om inte, så är argumentet poänglöst.

Det hade varit en annan sak om det funnits en kraftig anti-imperialistisk, anti-kapitalistisk strömning på upprorssidan. Då skulle resonemanget om imperialisternas önskan att kväsa upproret haft relevans, men så är det inte.

USA m fl vill få stopp på kriget helt enkelt därför att man inte kan skönja något slut på ett långvarigt krig som håller på att skapa stora problem, inte bara i Syrien utan även för de omgivande staterna, samtidigt som fanatiska islamister flyttar fram sina positioner. Afghanistan och Irak är två varnande exempel. Om RÅ tror att det är rädsla för någon progressiv revolution som styr Obamas agerande, då lever han i en drömvärld – det är i själva verket bara spegelbilden av Myrdalianernas världsbild som innebär att USA ses som angripare i denna konflikt och att oppositionen är ett verktyg för denna politik.

Och så allra sist bör det påpekas att RÅ, som vanligt, vägrar att resonera i klasstermer. I stället talar han om ”det upproriska folket”. Hur många gånger måste vi påpeka att folket består av olika klasser, etniska grupper osv och att det inte är sant att hela ”folket” står enat mot Assad-regimen? RÅ:s terminologi och klasslösa resonemang passar bättre en maoist eller en stalinist än en person som gör anspråk på att vara en revolutionär marxist.

Vad RÅ inte tar upp

I vår artikel som RÅ kritiserar, *Inse tragiken! Nog med fantasier! Se verkligheten!*¹ (publicerad i *Internationalen* 18/10 2013), lade vi stor vikt i hur situationen konkret ser ut i dagens Syrien. Och sådant är givetvis av avgörande betydelse för vilken politik man bör förespråka. Om man struntar i verkligheten, då blir politiken baserad på önsketänkande i stället för analys. Därmed blir det omöjligt att ingripa på ett positivt sätt. Alltså är det mycket viktigt att bilda sig en på fakta baserad uppfattning om läget i Syrien och hur det håller på att förändras. Men RÅ försöker inte ens ge en alternativ verklighetsbeskrivning. Hans artikel har karaktären av en abstrakt politisk principdeklaration, fullständigt fristående från det faktiska läget.

En viktig fråga som vi betonat är *flyktingproblematiken*. Det faktum att miljontals redan flytt för att undkomma det rådande helvetet ignorerar RÅ fullständigt. Ändå är detta en kraftig indikation på att flyktingarna inte tror på seger för upproret inom den närmaste tiden, för då skulle de ju stanna kvar (alternativt så fruktar de att Assad ska ersättas av andra reaktionärer, fanatiska islamister).

Fö har RÅ en *vrångbild av islamisterna*. I en tidigare artikel – [Principlost om Syrien](#)² (*Internationalen* 13/10 2013) – skrev han bl a: ”Islamisterna håller sig undan från strider mot regimen och terroriserar istället befolkningen i befriade områden i norr.”

Förmodligen syftar här RÅ inte på islamister i allmänhet, utan på jihadister/salafister, dvs *fundamentalistiska* islamister. Det är riktigt att i de områden som de fundamentalistiska islamisterna griper makten inför de hårda sharia-lagar och terroriserar icke-sunnimuslimer och alla andra som inte vill leva efter deras diktat. Men att de *bara* gör det är inte sant. De har spelat och spelar fortfarande en viktig militär roll. Det har sin grund i att de är hängivna och orädda (om de dör kommer de till himlen, tror de), har rikligt med vapen (stöds av rika saudier m fl) och är välorganiserade. De har också utfört spektakulära attacker (ofta genom självmordsbombare, sprängämneslastade fordon m m) och intagit flera baser som varit under långvarig belägring, t ex var det en jihadist-grupp som till slut lyckades inta militärbasen Mennagh i norra Syrien (i aug 2013).³

Ett aktuellt exempel är återtagandet av en armébas (bas 80) nära Aleppo, med deltagande av 2 al-Qaida-an slutna grupper.⁴

Jihadisternas militära betydelse erkänns av professionella analytiker:

¹ Ingår i artikelsamlingen [Syrien och Socialistiska Partiet](#)

² Denna var i sin tur ett svar på vår (SE, MF, AH, PW, TW) artikel ”Inse tragiken! Nog med fantasier! Se verkligheten!”, se föregående not.

³ Om bl a detta skrev *Foreign Policy* (14 september 2013): ”Jihadister utgör fortfarande rebellernas mest dödliga vapen. Jihadistiska självmordsattacker har varit ansvariga för några av de viktigaste strategiska framgångarna nyligen: Rebellgrupper belägrade Mennaghs militära flygbas i Aleppo i mer än ett år, till exempel, men kunde inte inta den – förrän [jihadist-gruppen] ISIS sände sina självmordsbombare den 5 augusti. Samma sak hände vid Hamidiyas militära komplex i den norra provinsen Idlib förra månaden.”

⁴ Detta skedde 8/11 2013 och rapporterades dagen efter av flera nyhetsbyråer, bland dem Aljazeera: <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2013/11/syria-rebels-recapture-army-base-near-aleppo-2013119153526111282.html>. Fast den segern blev kortvarig eftersom Assad-trogna trupper återtog i sin tur basen dagen efter.

”Med överlägsen organisering och tillgång till ständigt flöde av pengar, har de utvecklats till de effektivaste rebellstyrkorna i delar av landet”

skriver exempelvis *International Crisis Group* i sin rapport ”Anything But Politics: The State of Syria’s Political Opposition” (daterad 17/10 2013).

Även flera FSA-befälhavare har uttryckt sig positivt om jihadisternas militära förmåga.

Det är alltså riktigt att jihadisterna terroriserar civila, men påståendet att de smiter undan kampen mot Assad är helt enkelt inte sant, tvärtom har de varit avgörande i vissa strider. Och att blunda för detta faktum bidrar inte till att öka förståelsen för vad som håller på att ske. Återigen försöker RÅ beskriva situationen som han vill att den ska vara, inte som den faktiskt är.

RÅ avslutade sin artikel med påståendet att vi har ”dåligt underbyggda föreställningar om kampen i Syrien”. Det omdömet passar nog bättre RÅ själv.

Tillägg om permanenta revolutionen

Permanent revolutionen diskuteras utförligt i artikelsamlingen [Martin Fahlgren \(red\): Syrien och Socialistiska Partiet](#). Se särskilt Bilaga 2 och Bilaga 3 (s. 20ff).

Frågan behandlas även i ”Syrien idag och SP” i artikelsamlingen [Syriendebatt vintern 2013](#) (mars 2013). Där sägs bl a (s. 25):

Den övergripande målsättningen för den revolutionära vänstern måste vara att verka för en utveckling i progressiv, sekulär riktning där – förutom akuta problem med mat, husrum och arbete m m – kampen för demokratiska och mänskliga rättigheter (såsom jämställdhet mellan könen, religionsfrihet, organisations-, yttrande- och pressfrihet, rättigheter för nationella minoriteter inklusive rätt till självbestämmande för kurderna m m) med nödvändighet måste stå i centrum under den närmaste framtiden, men där också klasskampsperspektivet (d.v.s. sociala, ekonomiska etc. frågor och till dem knutna maktfrågor) bör inta en viktig roll och därmed också perspektivet på en socialistisk lösning hållas levande, även om de politiska och sociala förutsättningarna ännu inte är sådana att upproret på kort sikt kan växa över i en socialistisk revolution (”permanent revolution”). Det gäller helt enkelt (?) att närma sig problemen på ett marxistiskt sätt, att inta ett klasskampsperspektiv och försöka sprida detta.

MF 10/11 2013

Peter Widén: Hopp för det plågade Syrien?

Publicerad på *Internationalens* Internetbaserade debattsida 16/11

Syriens Nationella Koalition (SNC) har bestämt sej för att komma till fredssamtalen i Genève. För den som följt utvecklingen i det blodiga inbördeskriget och sett det fruktansvärda lidande det syriska folket tvingats gå igenom är SNC:s meddelande att de efter mycken tvekan trots allt kommer att sätta sej vid bordet i Genève en strimma av ljus i mörkret. Möjligheten av ett eld upphör kan skönjas. Alla som verkligen bryr sej måste naturligtvis hoppas att ett eld upphör kommer så snart som möjligt. På marken och i luften i Syrien fortsätter ju dödandet, t.o.m. med ökad intensitet. Regimen anfäller oppositionens ställningar runt Damaskus, man vill komma till förhandlingarna med så stark position som möjligt. Så för det syriska folket fortsätter lidandet.

Dessutom så har Jaysh Al-Islam (Islams Armé) som representerar 60 av stridande oppositionsmiliserna redan sagt nej till fredssamtalen. Islamistiska grupper har ju redan tidigare deklarerat att förhandlingar är förräderi. Det är alltså inte omöjligt att vi kan få se en intensifierad mordorgie som avslutning.

Det är också viktigt att förstå att den uppgörelse som eventuellt kommer att sys ihop kommer att vara en produkt av intressenternas behov inte av de syriska massornas. Och intressenterna

är ju förutom den syriska borgarklassen (delad mellan regimlägret och oppositionsläget) Ryssland, Iran, USA, England, Turkiet, Frankrike, Saudi-Arabien, Qatar etc. etc.

Icke desto mindre måste ett slut kriget naturligtvis hälsas med glädje av alla som bryr sej om det syriska folket. Kriget har inneburit ett enormt lidande som ett upphörande av krigshandlingarna skulle lindra, och eld upphör skulle också innebära att progressiva, demokratiska och socialistiska krafter får en möjlighet att organisera arbetare och förtryckta. Det kommer inte att bli en enkel match men utan slut på skjutandet är uppgiften omöjlig.

Så låt oss nu glädjas åt att ett hopp har tänts och att dödandet så snabbt som möjligt kan upphöra.

Peter Widén (15/11 2013)

Lästips: Per Wirtén: [Mellanöstern går mot ett regionalt storkrig](#) (ur *Dagens Arena*, tillhörande "Arenagruppen", som närmast kan karakteriseras som vänstersocialdemokratisk)

Stig Eriksson: Bloggare om Tariq Ali, Syrien, Polen och Vietnam

Bloggaren *Röda Kapellet (RK)* kommenterade på Facebook (2 november) senaste Tariq-intervjun (se [Intervju med Tariq Ali](#)) genom att klaga över att Tariq inte redogjorde för *vår* vapenvilalinjé! Han utnyttjar således tricket att kritisera vad som han tycker *borde* stå, i stället för vad som *faktiskt* står. Så här skriver RK:

Jag tycker att intervjun är mycket bristfällig. Den avgörande frågan om att söka en omedelbar FRED - som SE, MF och PW förespråkar - nämns inte överhuvudtaget. Frågan måste ställas till våra opponerande kamrater HUR och VILKEN FRED som är möjlig? Finns det några politiska krav som utgör ett MINIMUM för en fredsprocess? Är det OK att Assad sitter kvar? Ska de 10-tusentals politiska fångarna sitta kvar i sina tortyrceller? Ska de 9 säkerhetstjänsterna som upprätthåller och fysiskt verifierar förtrycket kunna fortsätta eller upplösas? Ska krav på demokratiska fri-och rättigheter vara en del av agendan? Hur ser den FRED ut för människor i Syrien som ni förordar? Tariq Ali besvarar inte någonting i ovanstående intervju. Det som möjligtvis kan skönjas är en väldigt negativ syn på vad som har kommit att kallas den "arabiska våren". Men varför inte stå upp för och erkänna att det varit/och är folkliga uppror mot diktaturer i Tunisien, Libyen, Egypten, Syrien. Hur står revolutionära marxister inför den situationen? Den "komplexitet" som ofta åberopas skulle mycket väl kunna anföras mot Solidarinosz i Polen. Säkerligen var minst 80% av motståndet rent anti-kommunistiskt. Kampen för fackliga och politiska rättigheter i Polen stöddes av Fjärde Internationalen. Jag var själv i Polen och hjälpte till att bygga upp underjordiska tryckerier. Men det känns som våra opponerande kamrater använder en annan måttstock. Det som var rätt i Polen är FEL i Syrien, trots att både komplexiteten och imperialismens aktiva engagemang för att infiltrera den polska oppositionens krafter var lika verksam som idag i Syrien. Det absolut sämsta argument jag hört är FNL och DRV:s (Nordvietnam) fredskonferens i Paris. Vi behöver bara säga det EN GÅNG. USA kom till denna konferens som en militärt och politiskt BESEGRAD kraft i Sydostasien. Att överhuvudtaget JÄMFÖRA den fredskonferensen med en blivande fred i Syrien är politiskt harakiri. (den 2 november kl. 22:42)

Kommentar:

1. Varför skulle Tariq Ali svara på frågan hur VI ("de 5") ser på hur "fred" ska åstadkommas? Intervjun med Ali gjordes för att han skulle få ge sin syn på den attack Kildén/Åsmans utsatt honom för.⁵ Inget annat. Fö har vi inte pratat om fred i allmänhet, utan om vapenvila/eld upphör, vilket inte är samma sak.

2. När det gäller de frågor som RK ställer om en eventuell fredsprocess, så kan vi givetvis inte ge något fullödigt svar på den frågan, det är en sak för de inblandade parterna. Men självklart

⁵ Se: Martin Fahlgren, [Till Tariq Alis försvar. Om Kildén/Åsmans attack på Tariq Ali](#)

anser vi att sådant som frigivning av politiska fångar, demokratiska fri- och rättigheter osv är viktiga krav. Numera deklarerar också syriska oppositionen, SNC, att man kan tänka sig förhandlingar med regimen. ”Fredssamtal med regimen är bästa sättet att få slut på striderna så fort som möjligt och åstadkomma ett Syrien fritt från Assad”, heter det i en SNC-artikel. Att Assad verkligen avgår efter sådana samtal är nog illusioner i nuläget – det kommer troligen att kräva en längre process. Och man kan inte heller ställa kravet på hans avgång som en förutsättning för att inleda samtal/förhandlingar. Sedan finns naturligtvis också motstånd mot förhandlingar/samtal – framför allt från de mer extrema islamistiska miliserna, vars enda livsluft är den militära kampen.

3. Jämförelsen med Solidarność i Polen håller inte. Det vi hade där var en bred *proletär* rörelse, med uttalade demokratiska mål (och med betydande socialistiska tendenser). Detta är väl en ganska viktig skillnad (gentemot Syrien), vilket gjorde det ganska enkelt att ta ställning för de polska arbetarnas kamp. RK har väl inte totalt glömt bort allt klasstänkande? F ö rådde inte fullt inbördeskrig i Polen, där fanns inga jihadister osv.⁶

4. Och allra sist Parisavtalet: att USA var politiskt och *militärt* besegrat, är totalt nonsens, för i så fall skulle det inte ha behövts något Parisavtal. Avtalet kom till för att båda sidor hade intresse av det. USA ville avveckla sitt engagemang, dvs dra bort de amerikanska trupperna (”vietnamisera” som de länge strävat efter), men utan att ge upp Saigon-regimen. FNL och nordvietnameserna var hårt sargade, i synnerhet Nordvietnam efter mycket omfattande amerikanska bombningar (bl a de beryktade ”julförsökerna av Hanoi”), och behövde därför få ett andrum, för att slicka sina sår och hämta ny kraft, vilket de också gjorde. Med besked kan man säga eftersom segern 1975 – två år senare – överväldigade också vietnameserna själva. Men så hade FNL/Nordvietnam också en central ledning och kommando; en klar strategisk uppfattning; en vinnande politik/program gentemot folket och en militär uppbackning av Sovjet/Kina. Oppositionen/FSA i Syrien har inget av detta. Istället är fortsatt militär kamp, med dåliga odds, just harakiri.

Stig E 15/11

Martin Fahlgren: Inför eventuella Syrien-förhandlingar: Om kompromisser

Det har under de senaste veckorna talats mycket om att försöka lösa Syrien-konflikten via förhandlingar. Det senaste budet är att hålla en internationell fredskonferens, kallad Genève 2, i december. Oppositionen är splittrad på frågan om man ska delta eller inte – de som är emot är främst islamistiska grupper, inklusive jihadisterna (såsom al Nusra och ISIS). Däremot har oppositionskoalitionen SNC (Syriska nationella koalitionen) förklarat sig villig att ställa upp med motiveringen:

”Fredssamtal med regimen är bästa sättet att få slut på striderna så fort som möjligt och åstadkomma ett Syrien fritt från Assad”

Att många av de inblandade parterna nu visar intresse för att försöka få slut på inbördeskriget med politiska medel beror på att ingen annan rimlig lösning verkar möjlig, åtminstone inte på kort sikt.

⁶ F ö så är RK:s retoriska fråga i anknytning till kommentaren om Polen märklig. Han skriver: ”Men varför inte stå upp för och erkänna att det varit/och är folkliga uppror mot diktaturer i Tunisien, Libyen, Egypten, Syrien”. Det finns väl ingen som har förnekat att ”det varit/och är folkliga uppror” i dessa länder? Det är inte det som diskussionen gäller. Det är i stället vilken karaktär dessa uppror har haft, hur de utvecklats och hur situationen ser ut idag. Inget av dessa uppror har motsvarat de optimistiska förväntningar som vi alla hade till en början. I Egypten är militären tillbaka till makten, i Libyen råder kaos och i Syrien ... I stället för att stoppa huvudet i sanden så är det hög tid att lyfta på huvudet och se verkligheten som den är!

Men att komma fram till en ”diplomatisk” lösning är inte enkelt, i synnerhet eftersom så många intressenter med motstridiga intressen är inblandade. I den här artikeln tänker jag inte gå in närmare på den frågan – jag har för dåliga kunskaper för att våga spekulera i detta, men däremot vill jag lite mer principiellt behandla frågan om kompromisser, eftersom sådana är nödvändiga om man vill få stopp på inbördeskriget. Det är också viktigt att resa denna fråga därför att den förda debatten visat att många inte förstår vad kompromisser handlar om och varför sådana ibland (ganska ofta faktiskt) är nödvändiga.

Varför kompromisser?

I det verkliga livet sluts ofta kompromisser. Man kan sällan vinna till 100% på en gång (om vi inte pratar om olika slags tävlingar, lotterier och liknande).

En grundläggande förutsättning för att en kompromiss kan bli aktuell är att *styrkeförhållandena är sådana att en total seger inte finns inom synhåll* för den ena eller andra sidan, *eller att kostnaderna* (ekonomiskt, politiskt....) *för en seger skulle bli för stora*. Om däremot segern ligger runt hörnet för någon av parterna, då finns det ingen anledning till att söka någon kompromiss.

Detta gäller i vardagslivet såväl som i den stora världen och även i ett inbördeskrig som det i Syrien: En kompromiss kan bli möjlig om de stridande parterna inser att de inte kan vinna inom rimlig tid och/eller att priset för seger blir för högt. Om de militära styrkeförhållandena ändras radikalt, jag då minskar eller försvinner helt förutsättningarna för en kompromiss.

Men låt oss ta upp frågan ur ett mer principiellt och historiskt perspektiv. Det finns mängder med exempel på kompromisser i historien.

Det allmänna problemet med kompromisser diskuteras utförligt av Lenin i ”Radikalismen...” ([”Vänsterismen” – kommunismens barnsjukdom](#) på marxistarkivet).

Strejker

De flesta *strejker* slutar med någon slags kompromiss. Ytterlighetsalternativen är total seger för kapitalisterna eller för arbetarna – det senare kan egentligen bara vara en revolutionär seger, vilket kräver samhälleliga förhållanden som är mycket sällsynta. Och även totalt nederlag för arbetarna är ofta ett dåligt alternativ för kapitalisterna.

Så länge som inte kapitalismens vara eller icke vara ställs på sin spets så har både kapitalister och arbetare intresse av att komma fram till kompromisser, som – åtminstone då det finns fackföreningar med visst inflytande – vanligen formaliseras i form av avtal, vars innehåll beror på styrkeförhållandena mellan klasserna i samhället i stort, och i de aktuella företagen. Exempelvis kan det vara mer kostsamt för ett företag med en (långvarig) strejk än att ge efter för höga lönekrav, eftersom strejken kan innebära förluster av kunder, av viktig personal m m.

Fredsavtal och liknande

Men när vi pratar om kompromisser i samband med Syrien, då är inte strejker och liknande särskilt bra jämförelseobjekt. Det är bättre att jämföra med kompromisser som har slutits i samband med krig, i synnerhet sådana där andra befrielseörelser/revolutionärer var en av parterna. Det finns några klassiska sådana.

1. Brest-Litovsk-freden

Efter bolsjevikerna tagit makten 1917 ville man få slut på kriget (en av de viktigaste parollerna hade varit Fred!). Men här stötte man på ett problem, eftersom man tidigare förvisso uttalat sig för fred, men då i internationell skala, dvs en fred som gällde alla som var indragna i världskriget. En separatfred med Tyskland skulle i detta perspektiv kunna uppfattas som ett

förräderi mot arbetarna i andra länder. Därför förespråkade många bolsjeviker och även andra (bl a socialistrevolutionärer) ”revolutionärt krig” mot Tyskland i stället för separatfred.

Lenin insåg dock tidigt att Ryssland inte var förmöget att föra ett sådant krig och förespråkade därför en separatfred. Till slut, bl a efter att tyskarna återupptagit en militär offensiv mot Ryssland och efter en hel del interna konflikter (även i bolsjevikpartiet), vann Lenins linje och sovjetregeringen gick med på att sluta en mycket hård separatfred, där Ryssland bl a tvingades till stora landavträdelser. Men samtidigt skapades därmed också förutsättningar för revolutionens fortlevnad. Och de stora landavträdelser som sovjetrepubliken hade tvingats till upphävdes när Tyskland senare samma år kapitulerade i första världskriget.

Anledningen till att det blev ett fredsavtal var att båda parter hade ett intresse av det. Det revolutionära Ryssland behövde ett andrum för att konsolidera sovjetmakten, medan tyskarna ville kunna koncentrera sina styrkor på västfronten.

Så här beskrivs resultatet av ”Freden i Brest-Litovsk” i Wikipedia:

I utbyte mot fred på östfronten gav Ryssland upp Finland, Polen, Ukraina, Vitryssland och Baltikum, motsvarande hälften av sina europeiska territorier och med detta cirka 75 % av sina tunga industrier, samt landet söder om Kaukasus (Transkaukasus, nuvarande Armenien, Azerbajdzjan och Georgien). Ryssland blev också skyldigt ett krigsskadestånd på 6 miljarder guldmärk.

Fördraget upphävdes av de allierade 11 november 1918 sedan Tyskland besegrats. Efter det tyska nederlaget i väst kunde röda armén återta Ukraina, Vitryssland och Transkaukasus. Först i och med fredsfördraget i Rapallo 1922, vilket ersatte fördraget från Brest-Litovsk, inträdde fredstillstånd mellan Sovjetunionen och Tyskland.

Mera om Brest-Litovsk på marxistarkivet: E H Carr, [Om Sovjetunionens utrikespolitik under den första tiden efter revolutionen](#) samt Louis Fischer, [Om fredsförhandlingarna i Brest-Litovsk](#). Många av Lenins texter under det första kvartalet 1918 handlar om Brest-förhandlingarna – se Lenin-avdelningen på marxistarkivet. Se även Trotskijs skrift [Den ryska arbetarrevolutionen Från novemberrevolutionen till Brestfreden](#) från slutet av februari 1918 och talet [I Brest-Litovsk](#) från maj 1918.

2. Genèvekonferensen om Indokina 1954

Fransmännen hade lidit stora förluster i kriget mot Vietminh (befrielse rörelsen) och ville avsluta detta kolonialkrig. Vietminh kontrollerade stora delar av Vietnam och även delar av Laos och Kambodja. Det sista dråpslaget, den franska kapitulationen vid fästningen Dien Bien Phu, skedde 7 maj 1954, dagen innan konferensen om Indokina inleddes.

USA ville stoppa kommunismen i denna del av världen och hade kraftigt bistått Frankrike (USA stod för merparten av Frankrikes kostnader för kriget, särskilt på slutet). USA hade också förslagit att atombomba, men Frankrike avböjde. Men samtidigt var också USA krigstrött bl a pga Koreakriget som nyss avslutats. Därför var Washington inte särskilt intresserat av att överta krigföringen mot Vietminh.

Även Sovjet och Kina hade deltagit i Koreakriget (Kina med stora truppstyrkor, Sovjet med experter och vapen) och ville att de internationella spänningarna skulle minska.

Det var alltså upplagt för en kompromiss: ingen av de inblandade makterna hade någon större lust att fortsätta kriget, i synnerhet inte på egen hand.

Vietminh skulle nog velat fortsätta kampen, ty befrielse rörelsen hade haft stora framgångar, men eftersom vietnameserna var beroende av stöd från Sovjet och Kina (inte minst vapen), såg de sig tvungna att ta stor hänsyn till dessas synpunkter. Och Sovjet och Kina pressade Vietminh till betydande eftergifter.

Konferensens resultat blev ett vapenstillestånd, där Laos och Kambodja i stort sett övergavs helt, medan Vietnam delades itu och Vietminh tvangs överge stora områden i södra Vietnam som de tidigare befriat. Det beslutades även att det skulle hållas en folkomröstning om återförening av Vietnam före julis utgång 1956 – något som aldrig genomfördes pga av motstånd från USA (och marionettregimen i Saigon).

Ett annat resultat var att Frankrike gav upp sina kolonier och in tågade i stället Onkel Sam.

Genèvekonferensen innebar inte att revolutionen besegrats, men väl att den stoppades upp och tvingades backa, med resultatet att den blev besvärligare än den behövt bli. Det skulle dröja över 20 år (till 1975) innan segern var vunnen efter stora uppoffringar.

Samtidigt så bör man ta med i bilden att USA förmodligen hade inträtt i kriget redan då, om Vietminh vägrat göra några eftergifter. Och utan stöd från Sovjet och Kina så skulle Vietminh stått inför stora problem. Samtidigt är det ganska uppenbart att avtalet skulle ha kunnat bli betydligt bättre om Sovjet och Kina konsekventare hade stött Vietminh under konferensen, men Moskvas och Pekings statsintressen vägde tyngre än solidariteten med folken i Indokina.

Wikipedia sammanfattar resultatet av ”Genèvekonferensen” så här:

Konferensens avslutande antaganden förelåg bara i vaga konkreta skriftliga formuleringar, varav endast ett fåtal skrevs under. USA noterade fördragets existens men undertecknande aldrig fördraget, varför landet inte ansåg sig vara bundet till det. Bland de muntliga förklaringarna var de mest betydelsefulla:

- Etablering av vapenstillestånd i hela regionen;
- Delning av Vietnam vid den 17:e breddgraden;
- Parlamentsval eller folkomröstning om återförening av Vietnam skulle hållas före julis utgång 1956 (detta hölls aldrig på grund av motstånd från USA och Sydvietsnams regering)

Konferensen markerade en i stort sett total avveckling av Frankrikes engagemang i Indokina, men konferensen markerade samtidig en inledning av USA:s aktiva engagemang i regionen och kort därefter ett aktiv inträdande i Vietnamkriget.

Se vidare Stig Eriksson, [Genèveavtalet 1954](#)

3. Parisavtalet 1973

Upproret i södra Vietnam tog åter fart på allvar 1959-60. USA:s svar var att skicka allt större mängder trupper (som mest över en halv miljon man) och intensifiera bombkriget. Men trots det gick inte kriget som amerikanerna hoppats.

En vändpunkt blev Tetoffensiven 1968, som chockerade hela världen. Även om befrielse-rörelsen inte lyckades med sina militära målsättningar så fick Tetoffensiven stor politisk betydelse. Den omskakade den allmänna opinionen i såväl USA som resten i världen och medförde att stora delar av det politiska etablissemanget i Washington insåg att en total seger över befrielse-rörelserna i Indokina skulle kosta alltför mycket för att vara ett acceptabelt alternativ. Washington började därför söka andra vägar att få slut på kriget och åstadkomma ”en heder-sam fred”, som man sade. I detta ingick diplomatiska och andra ansträngningar, särskilt riktade till Sovjet och Kina, vilka var de befrielse-rörelsernas och Nordvietnams viktigaste allierade och vapenleverantörer.

Förhandlingar inleddes med nordvietnameserna/FNL 1968 och de fortgick, med flera avbrott, ända till början av 1973 då avtal slöts.

Det var dock först efter en våldsam bombkampanj mot Nordvietnam (bl a ”julbombningarna mot Hanoi” i december 1972), som vietnameserna såg sig tvungna att göra de sista eftergifter som USA krävde för att skriva under avtalet.

Att det överhuvudtaget blev möjligt med ett sådant avtal berodde givetvis på att båda sidor hade intresse av att få slut på striderna.

USA var krigstrött och vill dra sig ur Indokina, men utan att tappa ansiktet och utan att överge Saigon-juntan. Men det är samtidigt viktigt att inse att USA givetvis inte var militärt besegrat, utan det var främst politiskt som USA hade stora problem (anti-krigsrörelsen, de stora kostnaderna för kriget osv).

Nordvietnam och FNL var utmattade och hade inte ork att fortsätta kriget till total seger. De omfattande amerikanska bombningarna av Nordvietnam hade inneburit hårda påfrestningar och nordvietnameserna behövde andrum för att hämta ny kraft (om de hade framhärdat skulle säkerligen USA ha fortsatt bombkriget – nu övergick USA till att bomba Kambodja i stället).

Parisavtalet var således en kompromiss, men en kompromiss som gjorde det möjligt för vietnameserna att två år senare på nytt gå till offensiv, och då under andra gynnsammare betingelser (då hade USA t ex dragit bort större delen av sina styrkor). Saigon-armén bröt samman, faktiskt mycket snabbare än vad de nordvietnamesiska strategerna hade räknat med.

Saigon 1975

Se vidare Sven Ekberg, [Om den vietnamesiska revolutionen](#), del 4

4. Ett negativt exempel: Pariskommunen

Ett annat exempel, då man *inte* fick till stånd någon kompromiss, är Pariskommunen 1871, som slutade med totalt nederlag. Marx ansåg att upproret var dödsdömt och i efterhand klargjorde han att enligt hans mening hade det varit bättre om man hade försökt få till stånd en kompromiss. I februari 1881 skrev han i ett brev till den holländska socialdemokraten Domela Nieuwenhuis, där han bl a sade följande:

”Kanske kommer ni att hänvisa mig till Pariskommunen, men bortsett från det faktum att det bara var en spontan resning i en stad under exceptionella förhållanden, var majoriteten av Kommunen inte socialister och kunde inte heller vara det. Med en liten gnuttu sunt förnuft kunde man emellertid ha nått en kompromiss med Versailles som kunde varit värdefull för hela folket – den enda sak som man kunnat uppnå för tillfället.”

Lästips: Anders Hagström: [Pariskommunen 1871 – Den första arbetarregeringen](#)

MF 18/11 2013